

Исломнинг хулқи ҳаёдир | Тазкия дарслари (332-дарс)

19:00 / 14.06.2025 1606

???? ???? ???? ???? ???? ???? ????.

????? ????????? ??????: «????? ????????? ??????

??????? ???? ???? ???? ?????

??????????» . ?????? ?????? ????????

Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ҳар бир диннинг ўз хулқи бордир. Ислоннинг хулқи ҳаёдир», дедилар».

Ибн Можа ривоят қилган.

???? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????????? ??????:
????? ?????????????? ?????? ?????? ?????????? ??????????:
«????????????? ?????????????????? ?????????? ??????????
????????? ?????? ?????????????????? ?????? ??????????».
????????? ??????????????.

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ҳаё ва иймон иккиси бирга яқинлаштирилган. Қачон улардан бири кўтарилса, бошқаси ҳам кўтарилади», дедилар».

Ҳоким ривоят қилган.

???? ?????? ?????? ?????? ?????????? ??????: ?????
????????? ?????? ?????????? ?????? ?????????????? ??????????:
«??? ?????? ?????????????? ??? ?????????? ?????????? ??????????
?????? ?????? ?????????????????? ??? ?????????? ??????????
?????????».

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Фаҳш нимада бўлса, албатта ўшани шарманда қилади. Ҳаё нимада бўлса, албатта ўшани зийнатлайди», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

???? ?????????? ???? ?????????? ?????? ?????? ??????????
???? ?????????????? ??????? ?????? ??????????? ??????????????
?????: «????????????? ??? ?????????? ?????????? ??????????????»?
????????? ??????????? ???? ??????????: ?????????????? ???
????????????????? ?????? ???? ?????????????????? ??????????????
????????? ???? ?????????????????? ?????????????????? ??????????
?????????????: ?????????????????? ???? ?????????? ?????? ???????
?????? ?????????????? ?????????????? ?????????????????????? ??????
?????????????????. ?????????? ??????????????????.

Имрон ибн Ҳусойн розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ҳаё фақатгина яхшилик келтиради», дедилар.

Бушайр ибн Каъб:

«Ҳикмат»да «Виқорли бўлиш ҳаёдандир. Сокинлик ҳаёдандир» деб ёзилган», деди.

Шунда Имрон унга:

«Мен сенга Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан ҳадис сўзласам, сен менга саҳифангдан сўзлайсанми?!» деди».

Учовлари ривоят қилишган.

???? ?????? ???? ??????? ?????? ?????? ????????

?????: ?????? ??????? ???? ??????? ?????? ????????

?????????: «????????? ?????????? ?????????????? ??????

????????? ?????????????????? ??? ??????? ?????? ????????

????????????????????? ?????????? ??????????????

????????????????????? ?????????????? ?????? ?????????? ????

????????? ?????????????????????? ?????????? ?????? ??????????

????????????????????? ?????????????????? ?????????????????? ??????????

????? ?????????»». ?????????? ?????????????????????.

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Умматим ичидан умматимга энг раҳмлиси Абу Бакрдир. Уларнинг Аллоҳнинг амрида энг ашаддийси Умардир. Уларнинг ҳаёда энг содиғи Усмондир. Уларнинг Аллоҳнинг Китобига энг қориси Убай ибн Каъбдир. Уларнинг меросни энг яхши билувчиси Зайд ибн Собитдир. Уларнинг ҳалол ва ҳаромни энг яхши билувчиси Муъоз

ибн Жабалдир», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

???? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????? ??????
?????? ?????? ?????????? ?????????????? ??????: «??????
?????? ?????? ?????????? ?????????????? ??????????????
????????????????? ?????? ?????? ?????????????????? ??????????????
????????????? ?????? ?????????????? ?????????? ?????? ??????????
????????????? ?????????????? ?????????? ?????? ?????????????? ??????????????
????????????? ??????? ?????? ?????????????? ?????????? ??????
????????????????? ?????????????????????? ?????????????????????? ??????????
?????? ?????????????????? ?????????????????? ?????????? ??????????????
????????? ?????????? ?????????».

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

**«Аллоҳ Абу Бакрга раҳм қилсин! У мени қизига уйлантирди. Дорул
Ҳижратга олиб келди. Ўз молидан Билолни озод қилди.**

**Аллоҳ Умарга раҳм қилсин! У аччиқ бўлса ҳам, ҳақни айтади. Ҳақ
уни дўстсиз тарк қилди.**

Аллоҳ Усмонни раҳм қилсин! Ундан фаришталар ҳам ҳаё қиладилар.

Аллоҳ Алини раҳм қилсин! Аллоҳим! Ҳақни у билан бирга, у қаёққа бурилса, ўша ёққа бургин!» дедилар».

Термизий ривоят қилган.

???? ?????????? ???????: ?????? ?????????? ??????

??????? ?????? ?????????? ???????????? ???????????????? ???

????????? ?????????? ??? ???? ?????????? ??? ???? ??????????

????????????????? ?????? ?????????? ?????????? ??? ???? ???

?????? ?????????? ?????????????? ?????????????????? ??????

????????????????? ?????????? ???????????? ??? ???? ???

????????????? ?????????????????? ?????? ?????????????????

????????????????? ?????????????? ?????????? ?????? ?????????? ??????

????????????? ?????????????????? ?????????????? ?????????????????? ??????

?????????????: ?????? ?????????? ?????????? ??? ??????????

????????????? ?????????????? ?????????????????? ?????????????? ??????????

?????????? ??????????????: ?????????? ?????????? ?????????? ??????????

????????? ?????? ??????? ?????????????? ?????? ???????
????????? ??????? ?????????????? ?????? ??????? ??????????????
??????? ??????? ?????????????? ??????????????? ???????????????
?????????????? ??????????: «?????? ?????????????? ?????? ???????
????????????? ??????? ??????????????????????» . ??????
?????????????: «?????? ?????????????? ??????? ??????????????
????????????? ?????????? ?????? ?????????????? ?????? ??????? ???????
????????????? ?????? ??? ?????????????? ??????????? ???
?????????????» . ?????????????? ?????????????.

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам менинг уйимда икки сонлари ёки болдирлари очиқ ҳолда ёнбошлаб ётган эдилар. Бас, Абу Бакр изн сўради. Унга изн берилди. Ул зот эса ҳалиги ҳолатда у билан гаплашдилар. Сўнгра Умар изн сўради. Унга ҳам изн берилди. Ул зот яна ҳалиги ҳолда у билан ҳам гаплашдилар. Сўнгра Усмон изн сўради. Ул зот ўтирдилар ва кийимларини тўғриладилар.
(Ровийлардан бири) Муҳаммад: «Буларни ҳаммаси бир кунда бўлган», демайман», деди.) **У кириб, гаплашди. Сўнгра чиқиб кетганида Оиша:**

«Эй Аллоҳнинг Расули, Абу Бакр кирган эди, унча ёзилмадингиз ҳам, эҳтимом бермадингиз ҳам. Сўнгра Умар кирган эди, унча ёзилмадингиз ҳам, эҳтимом бермадингиз ҳам. Усмон кирганда эса ўтириб, кийимларингизни тўғриладингиз?» деди.

«Фаришталар ҳаё қиладиган одамдан мен ҳаё қилмас эканманми?!», дедилар у зот.

Бошқа бир ривоятда:

«Албатта, Усмон ўта ҳаёли одам. Агар мен ўша ҳолатда унга изн берсам, менга ҳожатини етказа олмасмикан деб қўрқдим», деганлар.

Икковини Муслим ривоят қилган.

Эҳтимол, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг «Фаришталар ҳаё қиладиган одамдан мен ҳаё қилмас эканманми?!» деган сўзлари нафақат охирги умматнинг охирги Расули томонидан, балки дунё тарихида барча ўтган умматларнинг барча набийлари томонидан ҳам ҳазрати Усмон ибн Аффон розияллоҳу анҳудан бошқа ҳеч кимга айтилмаган бўлса керак.

Салафи солиҳлар ва ҳаё.

Абу Нуъаймнинг «Ҳулятул авлиё» китобида Абдуллоҳ Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Қурайшдан уч киши одамларнинг энг юзи чиройлиси, энг хулқи гўзали ва энг ҳаёси собитлиларидир: Абу Бакр Сиддиқ, Усмон ибн Аффон ва Абу Убайда Жарроҳ розияллоҳу анҳум».

Имом Аҳмад қилган ривоятда имом Ҳасан розияллоҳу анҳу ҳазрати Усмон ибн Аффон розияллоҳу анҳунинг ҳаёларини зикр қилиб туриб, жумладан:

«У уйнинг ичида бўлиб, устидан эшик қулфлоглик турса ҳам, устидан сув қуймоқчи бўлса, ҳаёси кийимини ечиб ташлашга монёлик қилар эди», деганлар.

«Руҳий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 14 апрелдаги 03-07/2439-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.